

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רכג

ערב שבת קודש
פרשת ויחי
י"א בטבת התשע"ח

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

פקודת יום

שליחות לא עוזבים!

"סעי לציון של כ"ק מורי חמי אדמו"ר,
ואם ייתן לכם רשות, תוכלו לעזוב את
השליחות!..."

("פאָרט אויפ'ן ציון פון דעם רבי'ן דער
שווער, אויב ער וועט אייך געבען רשות,
קענט איר אָפּלאָזן די שליחות")

(מענה כ"ק אדמו"ר זי"ע לשליחה מארץ רחוקה, שביקשה לעזוב את מקום השליחות עקב קשיים רבים בכלל ובחינוך הילדים בפרט)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש

(מתחילת ספר שמות), ואפילו לא הענין, התיבה שובבי"ם!... כי עיקר התיקון עלידי תעניתים אלו כבר נסתיים בדורות הראשונים?⁷

חב"ד (תניא, תורה אור וליקוטי תורה) לא נזכר כלל על-דבר תעניות שובבי"ם בשבועות אלו

(6 שבועות אלו כונו "שובבי"ם", ר"ת של שמות הפרשיות "שמות, וארא... משפטים" (ורמו לפסוק "שובו בנים שובבים", ירמיהו ג, ד. כב), ובשם האריז"ל מובא שימים אלה מסוגלים לתקן פגם היסוד. בד"כ מתענים בימי ה' בשבוע. וראה במפורט בלוח דבר בעתו.

(7) ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 185, עיי"ש.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"א בטבת ה'תשע"ח - י"ח בטבת ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"א בטבת	הלכות איסורי ביאה פרק כא-כב. הלכות מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק א.	הלי ברכות פרק ד.	מליית שנג. מייע קמט.
ש"ק	י"ב בטבת	פרק ב-ד.	פרק ה.	מייע קנ. קנא. קנב. מליית קעב. קעד.
א'	י"ג בטבת	פרק ה-ז.	פרק ו.	מליית קעג. קעה. קעו. קעז. קעח.
ב'	י"ד בטבת	פרק ח-י.	פרק ז.	מליית קעט. קפ. קפח.
ג'	ט"ו בטבת	פרק יא-יג.	פרק ח.	מליית קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
ד'	ט"ז בטבת	פרק יד-טו.	פרק ט.	מליית קפו. קפט. קצ. קצא. קצב.
ה'	י"ז בטבת	פרק יז. הלכות שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מליית קצג. קנג. קצד. מייע קמו.
ו'	י"ח בטבת	פרק ג-ה.	פרק יא.	מליית קא.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחת החמה	זמן ק"ש סוף והלילה	צות היום	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה						
ו', י"א בטבת	4:35	5:23	6:49	9:10	11:43	12:13	4:44.8	5:11
ש"ק, י"ב בטבת	4:35	5:24	6:49	9:10	11:43	12:13	4:45.5	5:12
א', י"ג בטבת	4:36	5:24	6:49	9:11	11:44	12:14	4:46.2	5:13
ב', י"ד בטבת	4:36	5:24	6:49	9:11	11:44	12:14	4:46.9	5:14
ג', ט"ו בטבת	4:36	5:24	6:50	9:11	11:45	12:15	4:47.7	5:14
ד', ט"ז בטבת	4:36	5:25	6:50	9:12	11:45	12:15	4:48.4	5:15
ה', י"ז בטבת	4:37	5:25	6:50	9:12	11:46	12:16	4:49.2	5:16
ו', י"ח בטבת	4:37	5:25	6:50	9:12	11:46	12:16	4:50.0	5:16

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
ויחי	4:09	4:23	4:12	4:27
שמות	4:14	4:28	4:17	4:32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
 מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט
 מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000
 פקס: 03-9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 7474-ISSN 0793

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת ויחי י"ב בטבת

קריאת התורה: בזמן קריאת הפסוק האחרון של הפרשה, המסיים את כל ספר בראשית (וכן בסיום שאר חומשי תורה), מנהג ישראל לעמוד². בסיום הספר אומר כל הציבור, ואחריו הקורא: "חזק חזק ונתחזק!"³ וגם העולה לתורה אומר זאת⁴.

(1) לענין קריאת "חמשה מקראות שאין להן הכרע", שאחד מהם הוא 'ארור' דפרשתנו (מטז), ראה ב'התקשרות' גיליון תמו עמ' 18 וגיליון ת"נ עמ' 17, הן ע"פ הנהוג והן ע"פ מכתב הרבי, שקוראים כרגיל לפי הטעמים (אגב, חידוש השערי אפרים בזה הובא גם בליקוטי מהר"ח, סדר קה"ת דשבת, בפרשתנו. ראה מקורות נוספים בנושא באנציקלופדיה התלמודית, ערך 'טעמי המקרא' ס"ב - כרך כ עמ' תקצ"ח).

(2) רצוי שהקורא יפסיק קימעה לפני תחילת הפסוק (עכ"פ עד שיספיקו היושבים לעמוד), כדי שהציבור ישמע היטב את קריאת הפסוק - לוח 'דבר בעתו'.

(3) ראה רמ"א ס"ס קלט שהביא מבית יוסף בשם אורחות חיים מלוגיל מנהג שאומרים לכל המסיים לקרות בתורה בכל פעם 'חזק', והביאו באבודרהם סדר קריאת התורה של שבת בשם אבן הירח, שכתב שזה מנהג צרפת ופרובינציה, ואילו מנהג ספרד [היה] לומר כן רק כשמסיימים כל ספר וספר מחומשי התורה. וראה המובא באורחות חיים להרה"צ מספינקא שם. ובפרי חדש שם כתב שהאמירה היא ע"פ מאמר רו"ל: "ארבעה צריכים חיזוק: תורה ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ" (ברכות לבב). וראה מאור ושמש פ' פקודי בטעם הכפילה ג"פ.

וראה בענין זה ברשימות היומן עמ' תג, בשם כ"ק אדמו"ר מהור"י, שהטעם לאמירה זו הוא "כדי לכולל עצמו עם המאמינים הפשוטים", חיזוק "להתחיל ספר חדש", ולשאלת הרבי שאם כן, הרי זה הפסק - כיוון שעוסק בספר הבא ולא בזה שסיימהו - היה המענה מפתגם הרוג'ובי שכל התורה מהווה "תיבה אחת", עיי"ש. רגילים לומר 'נתחזק' ז' בצירי, על-אף שבמקור הביטוי בפסוק בשמואל'ב יב (וכמוצוין בס' שולחן הקריאה לברכות לבב), מנוקד: 'נתחזק' ז' בפתח. וראה ב'לוח השבוע' בגיליון תתפ"ח הערה 1 בארוכה בכל האמור בהערה זו ושלאחריה, וש"נ.

(4) ספר המנהגים עמ' 31. לוח כולל חב"ד. בס' שולחן הקריאה פכ"א כתב, שהעולה לא יאמר זאת מחשש הפסק, ובקצות השולחן סי' פד בבדי השולחן ס"ק כב הוסיף ע"ז את הטענה "שהברכה

התוועדות: "בעומדנו ב'שבת חזק' - צריך כל אחד ואחד מישראל לחזק את עצמו ובני ביתו וכל הנמצאים בסביבתו... בכל ענייני יהדות... "וכדאי לקשר זה עם התוועדות מיוחדת... כהמנהג בכמה קהילות קדושות בישראל, שבשבת חזק מכינים הגבאים 'קידושא רבא', ובוודאי יחזקו ויחדשו מנהג זה בכל המקומות - שבה יוסיפו באמירת דברי תורה (וגם קבלת החלטות טובות...), ויוסיפו בהשמחה לגמרה של תורה"⁵.

יום שלישי, ט"ו בטבת

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה כל הלילה.

יום חמישי, י"ז בטבת

מדברי הרבי: "בספרי היסוד של חסידות

היא לעולה, ולא שייך שהוא יאמר לעצמו, "אמנם באג"ק ח"ד עמ' יד השיב על כך הרבי: "אמירת העולה לתורה חזק חזק ונתחזק" - לא חשיב הפסק, כי הוא שייך לקריאת הסיום (ראה שו"ע אדה"ז סי' קס"ז ס"ט*), וגם הוא** אומר, כי נוסחא שלנו*** היא 'ונתחזק', עכ"ל.

(*) שם איתא שהפסק מענייני הסעודה אינו מעכב בדיעבד בין ברכה לאכילה, ו"מותר לכתחילה אם אי אפשר בענין אחר", ואכן, ע"פ דברי הרבי בהתוועדות תשמ"ז ח"ב עמ' 254 הערה 31 - מוגה - "שאמירת הברכה קאי גם על הענין ד'חזק'", עיי"ש. הרי זה ממש כמו שכתב הרבי בספר המנהגים ס"ע 105 בענין מנהגו באמירת היה"ר על התפוח ב"ה בין הברכה לאכילה: "כיוון דא"א בענין אחר, הווי כדעבד". וע' גם בשו"ת יביע אומר ח"א חאו"ח סי' ט.

(**) - העולה לתורה, שאליו מכוונת הברכה 'חזק', מצטרף לאמירה (כנראה - עם הציבור) כדי לברך גם את הקהל עמו.

(***) - שלא כמנהג צרפת בעבר והספרדים כיום, שמברכין רק את העולה.

(5) ספר השיחות תש"נ ח"א עמ' 233, עיי"ש.

'ויחי': לחיות את ענייני התורה

אומנם בגשמיות אלו היו השנים הטובות ביותר, אך איך יכול יעקב אבינו להצהיר ש-17 שנותיו במצרים הן מבחר שנותיו גם ברוחניות? • עניינו של יהודי הוא לימוד התורה, מלשון הוראה, כיצד להתנהג בענייני העולם • מהאות ו' שמוסיפה על המילה "יחי" לומדים את העניין של הוספה בקדושה בעבודתו של יהודי • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

והמשך הסיפור הוא, שכשבא הצ"צ הבייתה מהחדר, שאל את זקנו אדמו"ר הזקן: היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות⁴, יהיו מבחר שנות חייו י"ז שנה שגר בארץ מצרים, "ערות⁵ הארץ"? כלומר: הן אמת שבגשמיות היו י"ז שנים אלו הטובות ביותר, שהרי עד אז היו ליעקב כמה וכמה צרות, "צרת לבן צרת עשו וכו"⁶, ואילו במצרים חי במנוחה, והתפרנס עליידי יוסף, כמו שכתוב⁷ "ויכלכל יוסף גו", אבל, כל זה שייך רק אצל אדם שעיקר חייו הוא בשייכות לענייני הגוף, משא"כ אצל אדם כמו יעקב, שעיקר חיותו היא הנשמה, ורק לאח"ז באים ענייני הגוף, ויתירה מזה, שהנשמה מתגברת על הגוף, ועד שהגוף אינו תופס מקום אצלו כלל, ואם כן, איך אפשר לומר שהשנים המובחרות שלו היו בארץ מצרים, ערות הארץ?!

והגע עצמך: קודם בואו לארץ מצרים, חי יעקב בארץ ישראל, ארץ הקודש, ובודאי ה' נקל לנשמה לפעול כל ענייני הקדושה שלה בארץ

א. התחלת הפרשה היא: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו"¹. וצריך להבין: מדוע הוצרך הכתוב לומר "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" - הרי כבר נאמר לפני זה² שבבוא יעקב מצרימה אמר לפרעה (במענה לשאלתו "כמה ימי שני חיידך") "ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה", ואם כן, כאשר נאמר בהמשך הכתוב הסך הכל של שני חיי יעקב, "ויחי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה", אזי מובן מאליו שיעקב חי בארץ מצרים שבע עשרה שנה?!

ויובן על-פי המבואר בתורה שבעל פה - כידוע הסיפור אודות רבינו הזקן ונכדו הצ"צ (כפי שכבר נדפס³), שכאשר הצ"צ למד בילדותו את הכתוב "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", תירגם לו מורו - ע"פ פ' בעל הטורים - שיעקב אבינו חי את י"ז מבחר שנותיו בארץ מצרים.

וכיון ש"י"ז שנה אלו היו מבחר שנותיו, לכן נימנו בפני עצמם, ועד שפעלו גם על כל שאר שנותיו.

(1) ויחי מז, כח.

(2) ויגש מז, ח"ט.

(3) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ חלק ה' ע' שעג (נעתק

ב'היום יום" יח טבת). נתבאר בליקוטי שיחות חלק י"ד

ע' 160 ואילך.

(4) שעה"פ תולדות כז, כה. וראה ג"כ ב"ר פע"ו א. זח"א קיט, ב.

קמז, ב.

(5) מקץ מב, ט. יב. וראה קה"ר עה"פ (א, ד) והארץ לעולם

עומדת.

(6) פרש"י מקץ מג, יד.

(7) ויגש מז, יב.

הנותן אמרי שפר (מט, כא)

שהם משפרין אמרים שניתנו בשופר (דברי תורה שניתנו על ידי קול השופר) (ב"ר)

אומר כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק':

'שפר' רומז לפנימיות התורה, הנקראת 'נופת צופים', והיא 'משפרת' את חלק הנגלה שבתורה, כמו הנשמה שנותנת כוח לגוף (בזוהר מכנים את חלק הנגלה 'גופא', ואת חלק הנסתר - 'נשמתא'). פירוש הדברים:

התורה היא ממוצע בין המאציל ב"ה להנאצלים, והיא כוללת (ככל ממוצע) את שני הדברים המתחברים עליה: הן 'הארת המאציל' הן 'שורש הנבראים'. 'הארת המאציל' שבתורה זו פנימיות התורה; ו'שורש הנאצלים' - חלק הנגלה שבתורה. זהו שנאמר (דברים כט) "הנסתרות - לה' אלוקינו, והנגלות - לנו ולבנינו".

פנימיות התורה 'משפרת' את חלק הנגלה שבתורה, שתאיר ותזרח בו בחינת 'הארת המאציל'.

(אור התורה בראשית כרך ב, עמ' 756-שעט)

בנות צעדה עלי שור (מט, כב)

בנות צעדה: אלן תריסר שבטין... (זח"א רא)

בהמשך לזה מפרש הזוהר שהפסוק "רבות בנות עשו חיל" (משלי לא) אמור על השבטים, ומקשה: והלוא לא היו אלא שנים עשר איש, וכיצד נקראים 'רבות' ומתרץ, ש'רבות' פירושו 'גדולות', כמו 'זעקת סדום ועמורה כי רבה', שפירושו 'גדלה'.

אומר על כך כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק':

השבטים היו נשמות כלליות. בנשמתו של ראובן היו כלולות כל הנשמות הפרטיות של שבט ראובן; בנשמתו של שמעון היו כלולות כל הנשמות של שבט שמעון; וכן בכולם. לכן נקראו 'רבות' - 'גדולות', כי נשמותיהם היו 'גדולות': כל אחת ואחת מהן כללה אלפי נשמות פרטיות.

(אור התורה כרך י, עמ' 2288)

בנימין זאב יטרף (מט, כז)

בנימין נקרא 'בן אחר' (בראשית ל, כד), היינו העבודה של הפיכת בחינת 'אחר', נפש הבהמית, לבחינת 'בן'.

זהו שנמשל בנימין לזאב, הטורף את הבהמה [=הנפש הבהמית].

(אור התורה כרך ב, דף תי"ז)

ויגוע ויאסף אל עמיו (מט, לג)

ויגוע ויאסף: ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רז"ל יעקב אבינו לא מת (רש"י)

אברהם יצא ממנו ישמעאל, ויצחק יצא ממנו עשיו, היינו שעבודתם אפשרה יניקת החיצונים, הנקראת 'מיתה'. לעומתם, יעקב, "שהיתה מיטתו שלמה ולא היה בה רשע" (פרש"י ריש פרשתנו), לא מת - לא היתה לקליפות שום יניקה מעבודתו.

(ספר המאמרים תרכ"ע נדנח)

לחיות עם הזמן, דהיינו, עם פרשת השבוע. וכיון שכן, הרי בודאי שצריכים ללמוד הוראה בחיים מהפסוק הראשון שבו היא פתיחת הפרשה. וההוראה היא:

לא די בכך שיהודי לומד תורה ומתעלה ביראת שמים כו' בהיותו במעמד ומצב של מנוחה - שהרי בשביל זה לא הי' צורך בירידת הנשמה למטה, אלא הי' מספיק עבודת הנשמה כפי שהיתה

ישראל יותר מאשר בארץ מצרים!?

ובפרט שבארץ ישראל גופא היו השנים שבהם ישב יעקב במנוחה ולמד תורה בבית מדרשם של שם ועבר⁸, ובודאי היו שנים אלו מבחר שנותיו. ואם כן, איך יתכן לומר שמבחר שנותיו של יעקב היו י"ז השנים שחי בארץ מצרים!?

ועל זה ענה לו רבינו הזקן: כתיב⁹ "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה", ואיתא

נמצאים אנו במדינה עשירה, שהיא בבחינת "המשביר לכל עם הארץ", וכל המדינות זקוקות לה מצד עושרה. צריכים לא להישקע בענייני המדינה, אלא "להתקין בית תלמוד"

קודם ירידתה למטה; וכיון שהנשמה ירדה למטה, "לכירא עמיקתא"¹⁵, שזוהי ירידה גדולה, ודווקא עלידייזה באה הנשמה לעליה גדולה ביותר שלא הייתה יכולה להגיע אליה ולולי הירידה, הרי מובן, שדווקא עלידי הירידה למצרים, "ערוות הארץ", באה הנשמה לתכלית העילוי והשלימות.

[וזוהו הביאור ששנותיו המוכחרות של יעקב (שפעלו גם על כל שאר שנותיו) היו בארץ מצרים - כי דוקא שם נשלם תכלית הענין של ירידת הנשמה למטה].

וענין זה נעשה עלידייזה שיודעים שגם כאשר נמצאים בארץ מצרים, "ערוות הארץ", הנה לכל לראש צריך "להתקין בית תלמוד (ישיבה) שמשם תצא הוראה" - הוראה דייקא, כי התורה אינה רק ענין של לימוד, הבנה והשגה, אלא היא גם מורה דרך בחיים בנוגע לפועל, כיוון שעיקר הלימוד הוא להביא לידי מעשה, והיינו, שמבלי הבט על כך שנמצאים בארץ עשירה שמשבירה בר לכל הארצות, לא צריכים להישקע ("ווערן פארזונקען") בזה, אלא לידע, שהעיקר הוא "בית תלמוד", כך, שגם כאשר חיים בארץ מצרים ועסוקים בענייני מצרים, חדורים בענייני "בית תלמוד" . . הוראה".

חשון.

(15) ע"פ ל' חז"ל - חגיגה ה, ב.

במדרש¹⁰ - מובא ברש"י¹¹ - להתקין לו בית תלמוד, שתהא שם תורה ושיהיו השבטים הוגים בתורה. "להורות לפניו גשנה" - שכאשר לומדים תורה, אזי מתקרבים להקב"ה ("גשנה" - מלשון הגשה וקירוב). ואז, הנה גם במצרים נעשה "ויחי" (געלעבט").

עד כאן היא הפתיחה בדבר מלכות מתושב"כ ותושבע"פ.

ב. ובענין זה ישנה הוראה - כמו כל ענין בתורה, שאינו סתם סיפור שאירע בעבר ולא נוגע עתה, אלא מהוה הוראה לכל זמן ולכל מקום. ובפרט כאשר מדובר אודות

ענין שאירע אצל האבות, "אין קורין אבות אלא לשלשה"¹², ובנוגע להאבות גופא - יעקב, בחר שבאבות, והרי "מעשה אבות סימן לבנים"¹³, הוראה וסלילת דרך בנוגע להנהגת כל אחד מישראל. וכידוע גם פתגם רבינו הזקן¹⁴ שצריכים

(8) ראה פרש"י תולדות כה, כז.

(9) ויגש מו, כח.

(10) תנחומא באבער, יל"ש על הפסוק.

(11) ושם: "להתקין .. שמשם תצא הוראה".

(12) ברכות טז, ב.

(13) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך לך יב, ו.

ועוד.

(14) ספר השיחות תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יום" ב

פרשת ויחי

פרשת ויחי

מדוע נקראת פרשתנו בשם 'ויחי', בשעה שהאירוע המרכזי שבה הוא פטירתו של יעקב אבינו, וכל המאורעות שבפרשה קשורים למאורע הזה? אלא כל עוד יעקב חי, עדיין לא הוכח ברורות שחיותו הרוחנית (קרי דבקותו בה') היא בבחינת חיים אמיתיים. כי אמת פירושה דבר שאינו ניתן לשינוי והפסק, והרי גם לגבי צדיק נאמר (אבות פ"ב) "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". רק עם הסתלקותו של יעקב, כשהתברר שהיה בתכלית הדבקות בה' עד הרגע האחרון, אר"א הוכח שהוא חי חיים אמיתיים. זאת ועוד: חז"ל אמרו (תענית ה) "יעקב אבינו לא מת, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". כי מכיוון שהדבקות בה' המשיכה להתקיים בבניו, שכולם היו צדיקים וקדושים, הרי זה כאילו לא מת. לכן נקראת פרשתנו 'ויחי'.

(לקוטי שיחות חלק טו, עמ' 427:431)

יהודה אתה יודוך אחיך, ידך בעורף אויביך (מט,ה)

יהודה – רומז להודאה וביטול הבאים מעצם הנפש. "יהודה אתה" – רומז להתגלות בחינה זו (אתה – משמעו לשון נוכח, גילוי). "ידך בעורף אויביך" – בשעה שמתגלית בחינת עצם הנפש, אזי אויביך – הרע שבך, מפנה אליך את עורפו ובורח ומתבטל. לא כפי שהיה בשעת יציאת מצרים, שבניישראל ברחו מן הרע – "כי ברח העם" – והרע נשאר בתקופו, אלא שעליידי התגלות עצם הנשמה הרע נדחה ונתבטל לגמרי.

(המשך תע"ב כרך ב, עמ' תתיא)

יששכר חמור גרם (מט,יד)

אמר הבעל-שם-טוב: יששכר – יש שכר רב. חמור – חומריות העולם והגוף. "יששכר חמור גרם" – ההתעסקות בבירור וזיכוך החומר גורמת ומביאה לאדם שכר רב.

(צוואת הריב"ש סי' ק' עמ' 34)

***

איתא בספרים ש'חמור' ראשי תיבות חכם מופלג ורב רבן. אומר רבי לוי צחק שניאורסון:

החמור, שמוכח תמיד לשאת משא כבד ואינו מתנגד לזה כלל, מסמל שיא של שפלות והכנעה. כשאדם קונה בנפשו את מידת הענווה והביטול הזאת – הוא זוכה להצלחה מופלגה בלימוד התורה. כמאמר "ונפשי כעפר לכול תהיה, (ועליידי זה) פתח ליבי בתורתך".

(לקוטי לוי צחק לזוהר כרך א, עמ' רעז)

של הפרשה, צריך להיות גם הפתיחה בתיבה הראשונה של הפרשה – "ויחי", והיינו, שכל ענייני התורה ומצוות שנעשים עליידי יהודי צריכים להיות מתוך חיות. והעניין בזה:

יהודי יכול לטעון ש"המעשה הוא העיקר"²¹, וכיוון שהנהגתו במעשה בפועל היא באופן שמקיים תורה ומצוות, לא נוגע אם קיום התורה

וכאשר מתנהגים באופן כזה, הנה לא זו בלבד שלא צריכים להיות נתונים תחת מרות חוקי מצרים, אלא אדרבה, שנעשים אלו שקובעים את החוקים – כפי שהיה אצל יוסף, שהיה "מושל (ושולט) בכל ארץ מצרים"¹⁶, וכולם הוצרכו לציית לציויים שלו.

וזהו גם אופן ההנהגה שצריך להיות במדינה שבה נמצאים אנו עתה, שהיא בבחינת "המשביר

יהודי יכול לטעון ש"המעשה הוא העיקר", ולא נוגע אם ה'חיות' שלו נובעת מקיום התורה והמצוות, או מעניינים אחרים כדוגמת כדור-רגל, קריאת עיתונים, או אפילו עניינים שכליים יותר...

ומצוות הוא מתוך חיות, או שהחיות שלו היא בעניינים אחרים, כמו כדור רגל ("פוטבאל"²²), קריאת עיתונים, או אפילו עניינים שכליים יותר, ואילו בנוגע לענייני התורה ומצוות מסתפק בקיום במעשה בפועל בלבד, ללא חיות. ומוסיף לטעון, שגם אז הרי הוא במעמד ומצב שאינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלקות (כפתגם רבינו הזקן²³), וכפסק דין הרמב"ם²⁴ שרצונו הפנימי של כל אחד מישראל הוא לקיים את רצון הקב"ה.

ועל זה באה ההוראה מפתחת הפרשה – שקיום התורה ומצוות צריך להיות באופן של "ויחי יעקב", מתוך חיות ולהט ("קאָך"), ולא מספיק קיום המצוות באופן של "מצות אנשים מלומדה"²⁵, ללא חיות, שכן, נוסף לכך שחסר החיות בקיום המצוה, יכול להיות שבכלל לא יקיים את המצוה כדבעי, אלא להיפך כו', ולכן, יש צורך שאופן העבודה יהיה מתוך חיות.

ובפרטיות יותר – לימוד התורה מתוך חיות;

לכל עם הארץ"¹⁷, וכל המדינות זקוקות אלי מצד ריבוי העשירות שבה – שצריכים לידע שאין להישקע בענייני המדינה, אלא לכל לראש יש "להתקין בית תלמוד שמשם תצא הוראה", שכן, עיקר ענינו של יהודי הוא לימוד התורה, ובאופן שאין זה ענין של לימוד בלבד, אלא גם ענין של הוראה כיצד להתנהג בענייני העולם.

והנתינת כח לעבודה זו היא מהאבות, כאמור לעיל ש"מעשה אבות סימן לבנים", והיינו, שהאבות הם המחנכים של בניישראל, שהרי תפקידו של האב הוא לחנך את בניו.

ועליידיזה נעשה אמיתית עניין החיים, כמו שכתוב¹⁸ "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", והיינו, שע"י ההנהגה על פי התורה, שנקראת "תורת חיים", ומצוותיה שעליהם נאמר¹⁹ "וחי בהם", מתאחדים עם "אלקים חיים"²⁰.

***

ד. נוסף על הפתיחה בדבר מלכות בפסוק הראשון

(16) ויגש מה, ח"כו.

(17) מקץ מבו.

(18) ואתחנן ד, ד.

(19) אחרי יח, ה.

(20) ראה אבות דרבי נתן סוף פרק לד.

(21) אבות פרק א משנה יז.

(22) ראה לקוטי שיחות ח"ד ע' 436 הערה 5.

(23) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ ח"ד ע' שפד (נעתק

ב"היום יום" כה תמוז). שם ע' תקמו (נעתק ב"היום יום

כא סיון). ועוד.

(24) הל' גירושין ספ"ב.

(25) ישע"י כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג, ב). ובכ"מ.

וכיוון ש"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"²⁶, הרי מובן שהחיות בלימוד התורה פועלת חיות גם בקיום המצוות. ועד שענין החיות צריך להיות החל מ"ראשית העבודה ועיקרה ושרשה", שזהו עניין הקבלת עול (כדברי רבינו הזקן בתניא²⁷), כיוון שעניין החיות הוא יסוד בעבודה.

ה. וכאשר ההנהגה היא באופן ד"ויחי יעקב", אזי פועלים שגם "בארץ מצרים" ("ערות הארץ") ישנו

אותו לעשות זאת, ודווקא באופן כזה יכול להיות אמיתית הענין ד"טוב לבריות". וזהו גם מה שמצינו בגמרא³⁰ בנוגע למצות צדקה, שלא די בנתינה כשלעצמה, אלא צריך להיות גם הענין ד"המפייסו", – ואילו כאשר חסר הענין ד"המפייסו", הרי זה על דרך שמצינו בגמרא במסכת קידושין³¹ בנוגע לכיבוד אב: "יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם, ויש מטחינו בריחים ומביאו לחיי העולם

"טוב לשמים" ו"טוב לבריות" אינם עניינים נפרדים, אלא עניין אחד. לא דיי בכך שמצד הטבע הטוב עושים טובה לזולת, אלא ההנהגה ד"טוב לבריות" צריכה להיות מצד היותו "טוב לשמים"

מבחר שנות חייו (כפי הבעה"ט), וכמרומו גם כמ"ש ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", בגימטריא "טוב" (ולא רק ברמוז, כבתושב"כ, אלא טוב הגלוי, כפי שנתגלה בתושבע"פ), ויתירה מזה – לא רק י"ז, "טוב" פעם אחת, אלא טוב כפול – כמרומו בתיבת "ויחי", בגימטריא ל"ד, ב"פ טוב (י"ז), ובלשון חז"ל: "הוכפל בו כי טוב"²⁸, "טוב לשמים וטוב לבריות"²⁹.

ואין זה באופן ש"טוב לבריות" הוא עניין בפני עצמו ו"טוב לשמים" הוא עניין בפני עצמו, אלא באופן ששניהם הם עניין אחד, והיינו, שלא די בכך שמצד טבעו הטוב עושה טובה לזולתו, אלא ההנהגה ד"טוב לבריות" צריכה להיות בגלל היותו "טוב לשמים" – כי, כאשר "טוב לבריות" הוא עניין בפני עצמו שנעשה מצד טבעו הטוב כו', הנה במקרה שעלידייזה יחסר אצלו, ובשביל זה יצטרך לוותר על מציאותו כו', אזי ימנע מעשיית הטוב; מה שאין כן כאשר ה"טוב לבריות" קשור עם "טוב לשמים", אזי יעשה זאת גם כאשר צריך לוותר על מציאותו, כיון שהתורה מצווה

הבא – והרי ענין זה יכול להיות רק מצד "טוב לשמים", מצד תורה, שאז הנתינה היא מתוך שמחה וטוב לבב. ועלידי עבודה זו זוכים להצלחה בכל ענייני טוב, עד לטוב כפשוטו בגשמיות, ובאופן דמוסיף והולך ומוסיף ואור.

* * *

1. נוסף על הפתיחה בתיבה הראשונה שבפרשה, ישנה גם הפתיחה של הפתיחה – האות הראשונה של התיבה הראשונה שעל שמה נקראת כל הפרשה – האות ו' של "ויחי":
אות ו' מורה על עניין ההוספה, כפי שמצינו בגמרא³² (והובא בפירוש רש"י בכמה מקומות³³) ש"וא"ו מוסיף על ענין ראשון.
[ולמעשה: לכאורה הי' מקום לומר, שהוא"ו ד"ויחי" אינה מורה על הוספה, אלא ענינה הוא להפוך תיבת "יחי" מלשון עתיד ללשון עבר³⁴.

30 בבא בתרא ט.ב.

31 לא. סע"א ואילך.

32 פסחים ה.א. וש"נ.

33 לך לך יז.ט. ויקרא א.יז.ד. ועוד.

34 ראה ספר ערוגת הבושם (בדקדוק) להר"ש ארקוואלטי

המכתב). שהסתפק אם לענות על המכתב שקיבל האם תהיה תועלת בדבר אם לאו, אך מכיוון שמדובר בנושא עיקרי, הכריע בכל זאת לכתוב, אך הוא מודיע שברשותו של הנמען שלא להגיב על מכתבו של הרבי "לא מפני הנימוס ולא מטעם אחר, כיון שכנראה זהו נגד מצפוננו", ולכן, "אין לו בכלל לענות על מכתבי, כי זהו ענין בינו לבין מצפוננו... ובלשון חכמינו ז"ל בינו לבין הקב"ה". מקבל המכתב, "מר יצחק שי' וייל שדה אלי' (עמק בית שאן)" זכה להתכתבות עם הרבי משך כמה וכמה שנים בנושאי תורה ואמונה – דבר שנשמט כנראה בטעות בשולי האיגרת שם – ואגרות הרבי אליו נדפסו בכרכים יג (עמודים סד"ה) יד (עמודים קז"קט) טו (עמ' רס). ראשי פרקים מדברי ימי חייו: עלה לארץ-הקודש בשנת תש"ט נתקרב לחוגי בני הישיבות החרדיים ואחר-כך לחוגי הציונות הדתית. הוא עצמו עסק בקירוב גרים וכו'.

'לשחזר' יחידות ביום ההולדת

ככ"ד מנחם אב תשי"ד נכנס ל'יחידות' הרה"ח ר' דוב בער (בערל) בוימגארטין שנמנה על השלוחים הראשונים של הרבי להפצת היהדות והמעיינות ולימים השליח הראשי בארגונייה.

הייתה זו ה'יחידות' בקשר ליום הולדתו הל"ג (33) ובין השאר הורה לו אז הרבי:

ביום ההולדת... תציירו במשך היום [תשחזרו] אחת מהיחידות אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, איך היה החדר נראה, מה אתם שאלתם, מה ענו לכם. אודות לימוד מאמר הורה הרבי: (1 ללמוד מאמר, 2 לשננו בעליפה, 3 לחזור אותו ברבים.

הרבי הציע – מכיוון שדובר ביום הולדת ה-33 – מאמר של ל"ג בעומר ונקב בשמו של מאמר: "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך".

באותה הזדמנות התפלא הרבי מדוע בעל יום ההולדת לא עלה לתורה בשבת הקודמת ליום ההולדת, והתבטא: "חשבתי ששאיפתי ידועה כבר לכולם" – שיעלו לתורה בשבת קודמת ליום ההולדת.

ושאל השואל: "אולי אפשר לתקן זאת בעליה לתורה מחר?".

הרבי השיב: "מחר, אפשר באמת לעלות. אבל ביום שני אין את [מעלת] העניין של שבת".

לפועל הורה הרבי:

לעלות לתורה ביום שני, וכן (2 לעלות לתורה ביום הש"ק שלאחר-מכן.

זה דבר טוב ונכון, אך שזה לא ייעשה בשום אופן על-חשבון סדרי הלימוד שבישיבה. הרבי המשיך לפרט: בשעה 7:30-8 בבוקר סדר חסידות ומשעה 10:30-1:30 סדר נגלה, וכך המשיך הרבי ופירט עד סוף זמן הלימוד שבאותו יום היינו בשעה 9:30. באותה יחידות אמר לי הרבי, שכשאחזור לארץ-הקודש, לישיבה, אשב עם הרה"ג הרה"ח ר' מאיר צבי גרוזמן (ז"ל), וביחד נעבור על כל מה שכתבתי.

'חטא' אמירת תהילים

במהלך ביקור הרבנים הראשיים בארץ-הקודש בשנת תשמ"מ ('בצל החכמה' עמ' 199 ואילך) היו הרבה התבטאויות שלא נכללו ברשימה שהודפסה; "כך, למשל, כשדובר אודות אי-אמירת תהילים בלילה, אמר הרבי: 'גם מנהגנו כך - שלא לומר תהילים לפני חצות הלילה'".

אך בהמשך התבטא:

אם מישהו צריך "לחטוא", הלוואי שחטאו לא יהיה גדול יותר מאמירת תהילים לפני חצות הלילה!... כשהוזכר שישנם מקורות לפסקי הרמב"ם בספר הזהר - ציין הרבי את הרב מנחם כשר על-יו השלום שעסק בכך "הודיעו לי זה עתה שנפטר". כשהוזכר יהודי אחד שמסר נפשו והביא לדפוס את כל ספרי עץ-חיים וזוהר, הזכיר הרבי את הרב אשלג בעל הסולם.

הרבי ציין גם בקשר לרמח"ל (שעסק בקבלה) שמלבד הספר מסילת ישרים שנתקבל בכל מקום - הרי שאר ספריו לאו דווקא.

הרב שפירא ציין שעם פרסומה של סדרת 'אגרות-קודש' של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, נחשף עולם חדש של הקשרים עם גדולי העולם הליטאי. הרבי הגיב: "עולם חדש ויפה, שמועה נאה", וציין במיוחד את קשריו ההדוקים במיוחד עם ה'חפץ חיים', וכן עם רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, ועוד.

בתגובה להערת הרב שפירא שמדובר בסדרה בת כרכים רבים, שנדרש זמן רב לקוראם - הגיב הרבי:

זהו גם-כן דבר המשנה: לא עליך המלאכה לגמור ואי אתה בן חורין להיפטר ממנה. - צריך להתחיל,

ולא רק להתחיל אלא (גם) להכנס לפנים!...

שמים חושך לאור

ב'אגרות-קודש' משנת תשל"ג כרך כח עמודים קצו"ז נדפסה איגרת של הרבי בנושא "מיהו יהודי".

הנמען פנה לרבי וביקש להגיב בפרשת היתר האח והאחות שהרבי הרעיש נגד היתר להשיאם כמצויין ב'אגרות-קודש' שם עמ' צט.

הרבי כותב בסגנון חד ותקיף כדלהלן:

התשובה על כל הסעיפים - היא אחרי הקדמת המשל הבא: אדם שקרובו אינו בקר-הבריות אך הוא משלה את עצמו שתופעות המחלה מלמדות שהינו בריא, ואדרבה טוב שיתווספו. הגישה לחולה זה יכולה להיות בשתי צורות:

(א) כדי לשמור על יחסים טובים לעודדו בגישה זו "צודק אתה, יישר-כוחך, ולך בדרכך זו" או להשתמש מתגובה, והתוצאות הרי הן ענינו של אבינו שבשמים.

(ב) כל זמן שהחולה אינו מודע למחלתו אין כל סיכוי שיתרפא ממנה, ובמיוחד כשהלה סבור שטוב שגם הקרובים אליו יידבקו בה - לכן אין להתחשב במציאת-חן בעיני החולה ולהתחיל להסביר לו את מצבו האמיתי עד כדי חשיפת האמת בפניו.

כותב הרבי בלשונו:

ההכרעה בין [שתי] גישות האמורות מצויה בתורתנו תורת חיים, כמו שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך גו' [שהיא] מצות-עשה מן התורה, ומכל שכן כשהמדובר בענינים עיקריים וכו', וכמבואר בפוסקים ריחוק מקום אינו מפריד בני ישראל זה מזה [=הכוונה לעובדה שהרבי מתגורר בארצות-הברית ומשמיע מחאתו על המתרחש בארץ-הקודש], וכלשון חכמינו ז"ל כל בני ישראל ערבים זה בזה... שכל איש בידו למחות ואינו מוחה כו'...

והדברים מכוונים להכחשת פסק-דינה של הרבנות הראשית נגד הכנסת גויים לארץ-הקודש, שימוש בכספי תרומה יהודים להסתדרות גויים ו"לצערי הגדול לא נשמעה כל תגובה לא ממנו ולא מחבריו כאשר שמו חושך לאור וקראו לענינים של חורבן הדת שזהו "הישג דתי"...".

הרבי הקדים (וכן חזר על דבריו בסיום

אבל, אי משום הא, היה הכתוב יכול לומר מלכתחילה בלשון עבר: יעקב חי במצרים כו' (ללא צורך בתוספת וא"ו כדי להפוך מעתיד לעבר). ועל-כן צריך-לומר, שהאות ו' ד"ויחי" מורה גם על ענין של הוספה]. וענינו בעבודה - שיהודי צריך תמיד להוסיף בקדושה.

ז. ובהקדמה:

יהודי יכול לטעון ולשאול³⁵: מדוע יש לו מניעות ועיכובים והעלמות והסתרים על קיום התורה והמצוות, הן מבפנים, מצד ה"אל זר אשר בקרבך"³⁶, והן מבחוץ, מצד העולם?! - הוא מוכן למלא את רצונו של הקב"ה, אבל מדוע צריך הדבר להגיע לו בקושי!?

והמענה על זה - שכל הכוונה של ירידת הנשמה למטרה היא להבקייע ולבטל ("דורכברעכן") את ההעלמות והסתרים, ולברר את הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, שכן, דווקא כאשר יש העלמות והסתרים כו', ועל-ידי העבודה מתגברים עליהם ומהפכים אותם כו', אזי נעשית הוספה בקדושה - שזהו הרמז בוא"ו המוסיף, שעבודתו של יהודי היא להוסיף בקדושה.

כוונת ירידת הנשמה היא - לא רק שהנשמה לא תתקלקל כו', אלא תישאר כמו שהייתה קודם ירידתה,

(ויניציאה, שס"ב) פ"ב אות ב. ספר הבחור המאמר הראשון העיקר הרביעי ס"ג ואילך. ספר מסלול מסלת הפעלים נתיב ז סמ"ז ואילך. ועוד.

(35) ראה גם תורת מנחם חלק מ' עז' 290 הערה 5. וש"נ.

(36) ראה שבת קה.ב.

- הן אמת שגם ענין זה בלבד הוא עניין גדול, וכדברי הגמרא³⁷ "שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם", אבל אף-על-פי-כן, לא זו היא כוונת הירידה, ואם לא יתוסף מאומה אצל הנשמה על-ידי ירידתה למטה, לא היה צורך כלל בירידת הנשמה למטה, ומוטב היה שתשאר הנשמה למעלה, ללא העלמות והסתרים כו' -

אלא כוונת הירידה היא - בכדי שהנשמה תגיע למדרגה נעלית יותר מכמו שהיתה קודם ירידתה, והיינו לפי שעל-ידי העבודה למטה נעשה ענין של הוספה - להפוך את הלעומת-זה ולהוסיף אותו למחנה הקדושה, שזהו כללות עניין בירור הגוף ונפש הבהמית, כמו שכתוב³⁸ "בכל לבבך", "בשני יצריך"³⁹, היינו, שגם היצר הרע יתברר ויתהפך ויסייע בעבודה, ולא רק בנוגע לעצמו, אלא גם שלא להתפעל מההעלמות וההסתרים שבעולם, ולברר את חלקו בעולם.

ז. ובזה גופא צריכה להיות הוספה על הוספה - שלא להסתפק בעבודה דאמול, אלא בכל יום צריך להתוסף יותר מכמו שהי' עד היום, והיינו, שעבודתו של יהודי צריכה להיות תמיד באופן של הוספה, שזהו ענינו של הוא"ו שמוסיף על ענין ראשון.

(משיחת שבת פרשת ויחי, י"א טבת, התשכ"ז - תורת מנחם כרך מח עמ' 397)

(37) בבא מציעא קז.א.

(38) ואתחנן ו.ה.

(39) ברכות ריש פרק ט. ספרי ופרש"י על הפסוק.

פקוד יפקוד אתכם

כבר עשו תשובה ונסתיימו כל ההכנות

דורנו זה הוא הדור האחרון של הגלות והוא הוא הדור הראשון של הגאולה – כהודעת והכרזת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יוסף שבדורנו (על־שם יוסף הראשון שהודיע והכריז ש"אלוקים פקד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב"), שכבר נשלמו כל מעשינו ועבודתנו, וכבר כלו כל הקיצין וכבר עשו תשובה, וכבר נסתיימו כל ההכנות ובאופן ד"הכנה רבתי", והכול מוכן לסעודה דלעתיד לבוא, לווייתן ושור הבר ויין המשומר.

(משיחת ש"פ ויחי ה'תשנ"ב, ספר השיחות תשנ"ב, כרך א, עמ' 240)

שכבר יהיה "משיח בוודאי"

בנוגע לפועל, הכוונה היא שעבודת בני־ישראל עתה צריכה להיות "להביא לימות המשיח", לגלות כבר מיד בפועל איך המצב ד"הבאים מצרימה" בגלות הוא באמת מצב ד"גאולת־ישראל", עלידי זה שמתכוננים בעצמם ומכינים אחרים למצב של "ימות המשיח".

כולל ובמיוחד – בקשר עם יום הילולת הרמב"ם – עלידי חיזוק והוספה בלימוד ספר משנה תורה להרמב"ם, כולל – עלידי השתתפות (או להוסיף חיזוק בזה, אם כבר משתתף) בלימוד הרמב"ם דכמה וכמה מבני־ישראל, ג' פרקים ליום, פרק אחד ליום או בספר המצוות, ובפרט – בספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח – בשני הפרקים האחרונים של הלכות מלכים בסיום ספר משנה־תורה. ונוסף ללימודו הוא בזה, להשפיע גם על עוד מבני־ישראל מסביבתו, אנשים נשים וטף, באופן ד"העמידו תלמידים הרבה", ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי־רצון שעלידי עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב"ם בסיום ספרו, שלאחרי שישנו כבר ה"מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו . . . ויכונן כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'", שאז "בחזקת שהוא משיח", שכבר יהיה "משיח בוודאי", עלידי זה ש"עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקיבץ נידחי ישראל . . . ויתקן את כל העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו".

(משיחת ש"פ שמות ה'תשנ"ב, ספר השיחות תשנ"ב, כרך א, עמ' 257)

תכלית סתימת הקץ

כשנמצאים בגלות, ב"צרת השעבוד", ובאופן של סתימת הקץ (שלא יודעים מתי תהיה הגאולה) – יכולים לבוא למצב של נפילת הרוח, עד לייאוש ח"ו. ועל זה באה ההוראה והנתינת־כוח דפרשת ויחי – שצריכים לידע שהמטרה והתכלית ד"צרת השעבוד" וסתימת הקץ, היא בשביל העילוי ושלמות הטוב לגלות את העניין ד"ויחי יעקב" (עלידי זה ש"זרעו בחיים") לאמיתתו.

ולא עוד, אלא שגם כשנמצאים בגלות, בארץ מצרים (כל המלכיות נקראו על־שם מצרים על־שם שהם מצירות לישראל), יכול להיות מעמד ומצב ד"ויחי יעקב בארץ מצרים", חיים טובים (לא רק ברוחניות, אלא) גם בגשמיות (כמו י"ז שנות חייו של יעקב בארץ מצרים), שעלידי זה היתוסף גם ב"ויחי יעקב" ברוחניות, עלידי קיום התורה ומצוות, מתוך מנוחת הנפש והגוף.

(משיחות שבת פרשת ויחי ה'תשמ"ט. התועדויות תשמ"ט כרך ב, עמ' 152-153)

עולם חדש ויפה

שיקול מפתיע לגבי החלפת מקום שליחות • פיענוח דברי רש"י שלא על-חשבון סדרי הישיבה • "לפעמים צריך להתכופף", אמר הרבי • 'חטא' אמירת תהלים לפני הצות • תשובה חריפה בסוגיית 'מיהו יהודי' • ביום ההולדת יש לשחזר 'יחידות' אצל הרבי • קשרי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ עם גדולי תורה ליטאיים • ותשובות לגבי עבודת השליחות

שוחח עמו ותוך כדי הדברים אמר: לפעמים צריך להתכופף.

הרבי המשיך ואמר:

ולמרות שישנו מדרש שאומר אלמלא התכופף יעקב בפני עשיו, לא היו היהודים צריכים לעולם להתכופף בפני הגויים, אבל בכל־זאת, הרי יעקב הוא רבי גדול ("אגרויסער רבי")...

וסיים הרבי לרב חודקוב:

שמור את זה במחשבתך. זה יבוא לך פעם לידי שימוש...

שלושים שנה לאחר־מכן, כששוחח הרב חודקוב עם השליח הרה"ח ר' זלמן יצחק פוזנר ז"ל, הוא חשף בפניו את הדברים (כ"כר חב"ד").

לא על חשבון ה'סדר'

כותב הרה"ח ר' יחיאל שי' מלוב: "כשהייתי בחור בקבוצה (בשנות תשכ"ט־תש"ל), ההתלהבות מביאוריו של הרבי בפירושי רש"י היו בצורה מדהימה.

קבענו שלושה בחורים – ר' חיים מאיר ליס, ר' שלום דובער וולפא ואנוכי – ומידי ליל שיש היינו יושבים והוגים במפרשי רש"י ומנסים ללמוד לבד על־פי הכללים שלימד הרבי פסוקים חדשים שהרבי טרם דיבר עליהם.

"אחר־כך העליתי את הדברים על הכתב ובצורה מסודרת. כשנכנסתי ל'יחידות' שאלתי האם נכון הדבר כל ההתעסקות שלנו בפיענוח דברי רש"י.

"תשובת הרבי היתה כדלהלן:

אברך חב"ד שימש ברבנות ובחינוך במדינה כלשהי בחו"ל. כאשר גדלו צאצאיו והוא ביקש להעניק להם חינוך על טהרת הקודש, הוא היגר ממקומו. בדרכו הגיע ליו־ורק, ונכנס ל'יחידות', במהלכה שאל אותו הרבי: מדוע עזבת את.. [המקום בו כיהן ברבנות וחינוך]? הוא השיב לרבי: בגלל חינוך הילדים.

הרבי לא הגיב עליך, אך בירכו בהצלחה במקום מגוריו החדש.

טובה גשמית ורוחנית

מעשה באחד השלוחים שבשל סיבות חשובות שקל להחליף את מקום שליחותו. כשנכנס ל'יחידות' והציע בפני הרבי את הרעיון, הגיב הרבי:

האם לקחת בחשבון שבמקום החדש תיאלץ לעבוד תחת הנהלה שלא־ודקא תצליח להסתדר עמה, ואילו במקומך עתה אתה עובד רק תחת הנהלתו של הקב"ה?...

לימים ציין הרבי כך לאחד השלוחים (אגרות־קודש' כרך לא עמ' א):

אין כל ספק אצלי ששליחותם (ובמילא – טובתם בגשמיות ורוחניות) במקומם עתה.

בין השאר ציין:

"אין צרות" מבעלי־בתי, הנהלה וכו".

"שמור זאת במחשבתך"

פעם נכנס המזכיר הרב חודקוב אל הרבי. הרבי